

Europos Pulsas

Jungiant bendruomenes, stiprinant Europą

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Nr. 12

2025 m. sausis

RENOVACIJOS SVARBA LIETUVOJE: KODĖL DAUGIABUČIŲ ATNAUJINIMAS YRA ESMINIS SPRENDIMAS

Renovacijos istorija Lietuvoje prasidėjo dar XX a. pabaigoje, kai pirmieji daugiabučiai buvo modernizuojami dėl prastų šilumos izoliacijos savybių. Pradžioje renovacija vyko pavieniais projektais, dažniausiai didžiuosiuose miestuose, tokiuose kaip Vilnius, Kaunas ir Klaipėda. Pirmieji renovacijos projektai turėjo tikslą sumažinti šildymo sąnaudas ir pagerinti gyventojų gyvenimo sąlygas, tačiau jie dažnai susidūrė su finansavimo problemomis ir menku gyventojų susidomėjimu. Tik XXI a. pradžioje, įtraukus Europos Sąjungos struktūrinius fondus, renovacijos procesas įgavo pagreitį. Nuo 2013 m. įgyvendinant kompleksinius projektus, daugiabučiai pradėti modernizuoti efektyviau, įdiegiant naujas technologijas, tokias kaip rekuperacinės vėdinimo sistemos ir modernūs šilumos punktai. Šiandien renovacijos projektai apima ne tik energijos taupymą, bet ir pastatų estetikos gerinimą, prisidedant prie miestų aplinkos gražinimo.

Renovacija – tai ne tik modernesni, jaunesni ir energiška efektyvesni namai, bet ir reikšmingas žingsnis Lietuvos bei Europos Sąjungos klimato tikslų link. ES siekia iki 2030 m. sumažinti CO₂ emisijas bent 55 proc., o iki 2050 m. pasiekti visišką anglies neutralumą. Lietuvoje pirmieji daugiabučiai gyvenamieji namai pradėti statyti XX a. pirmoje pusėje, daugiausia po Antrojo pasaulinio karo. Šie pastatai buvo pritaikyti masinei urbanizacijai, tačiau praėjus daugiau nei 50–70 metų daugumai jų būtini modernizavimo darbai. Tai lemia ne tik neefektyvų energijos vartojimą, bet ir didelę šildymo kainą gyventojams.

Kodėl renovacija svarbi?

1. Energijos taupymas ir ekologija: Lietuvos daugiabučiai pastatai išnaudoja itin daug energijos. Šildymo sąnaudos kai kuriuose namuose siekia net 30–50 proc. bendrų gyventojų pajamų, o tai ypač skaudžiai juntama žiemos sezonu. Renovacija leidžia sumažinti šilumos nuostolius, taigi šildymo kainos smarkiai krinta, kartu sumažėja CO₂ emisijos.

2. Gyvenimo kokybės gerinimas: Modernizuoti daugiabučiai tampa jaunesni, patogesni ir estetiškai patrauklesni. Renovuotuose pastatuose geriau izoliuotas triukšmas, palaikoma stabili temperatūra, o tai svarbu tiek sveikatai, tiek bendrai gyvenimo kokybei.

Asociatyvi iliustracija

3. Turto vertės didinimas: Po renovacijos daugiabučiai įgyja didesnę rinkos vertę. Tai ypač aktualu gyventojams, kurie planuoja ateityje parduoti savo nekilnojamojį turtą.

4. Energetinė nepriklausomybė: Renovacija prisideda prie mažesnio priklausomumo nuo importuojamo kuro, kuris dažnai būna jautrus geopolitiniams pokyčiams. Mažesnis energijos suvartojimas taip pat reiškia didesnę nacionalinę saugumą.

Europos Sąjungos kontekstas

Renovacija yra viena iš Europos Sąjungos politikos prioritetų,

nes pastatų sektorius atsakingas už didelę dalį visų CO₂ emisijų. Siekiant sumažinti energijos suvartojimą ir pasiekti klimato neutralumą iki 2050 m., renovacijos skatinimas padeda ne tik aplinkosaugos, bet ir socialinių bei ekonominių tikslų įgyvendinimui. Europos Komisija 2020 m. pristažė „Renovacijos bangos“ iniciatyvą, kuria siekiama per ateinančius dešimtmečius atnaujinti milijonus pastatų visoje Europoje. Kai kurios šalys jau ženkliai pirmauja renovacijos srityje:

stengiasi pasivyti pirmaujančias šalis, pasitelkdama Europos Sąjungos finansavimą ir modernizacijos fondus. Per pastaruosius metus Lietuvoje buvo renovuota apie 1000 daugiabučių, o tai rodo didelį progresą siekiant padidinti pastatų energinį efektyvumą.

Gyventojų nuomonės apie renovaciją

Renovacija Lietuvoje kelia daug diskusijų. Vieni gyventojai entuziastingai palaiko daugiabučių atnaujinimą, kiti abejoja jo nauda ar negali sau to leisti.

Už renovaciją:

- Jaunos šeimos dažnai palaiko renovaciją, nes tai padeda sumažinti šildymo sąskaitas ir padidina gyvenimo komfortą.

- Pensininkai, gyvenantys senuose daugiabučiuose, norėtų atnaujinti savo būstus, tačiau dažnai neturi pakankamai lėšų prisidėti prie renovacijos kaštų. Šioje situacijoje valstybė galėtų padėti subsidijomis arba visiškai padengti mažas pajamas gaunančių gyventojų išlaidas.

Prieš renovaciją:

- Kai kurie gyventojai skeptiškai žiūri į renovaciją dėl didelių pradinė investicijų ir nesaugumo dėl galimos ekonominės grąžos. Tačiau tyrimai rodo, kad investicijos į renovaciją dažniausiai atsipirka per 10–15 metų, sumažinus šildymo sąnaudas iki 50 proc. Pavyzdžiui, viename daugiabutyje Vilniuje po renovacijos šildymo sąskaitos sumažėjo nuo 120 iki 60 eurų per mėnesį, o tai leidžia gyventojams sutaupyti apie 720 eurų per metus. Žmonės taip pat baiminasi, kad paskolos renovacijai gali tapti sunkia finansine našta.

- Privatumo klausimai: Kai kurie gyventojai nenori renovacijos

dėl ilgai trunkančių statybų darbų, kurie trikdo kasdienį gyvenimą.

Renovacijos kaštai ir finansavimo galimybės

Renovacijos projektų kainos priklauso nuo daugelio veiksnių, tokių kaip pastato dydis, jo konstrukcijos būklė, pasirinktų medžiagų ir technologijų kokybė bei energijos taupymo sprendimų sudėtingumas.

Renovacijos įtaka miestų plėtrai

Renovacija taip pat keičia miestų veidą. Atjaunėję pastatai suteikia gyvenamiesiems rajonams modernumo ir jaukumo, padidina jų patrauklumą investuotojams bei gyventojams. Miestuose, kur renovacija vyksta sparčiau, pastebima mažėjanti depopuliacija, nes gyventojai linkę likti patogesniuose ir ekonomiškesniuose būstuose. Tai taip pat padeda kurti darnias bendruomenes, mažina socialinę atskirtį ir skatina vietos verslo plėtrą.

Renovuotų pastatų pavyzdžiai Lietuvoje

Vienas iš sėkmingų renovacijos pavyzdžių yra daugiabutis Kaune, kuriame po renovacijos energijos suvartojimas sumažėjo net 60 proc. Pastato fasadas buvo apšiltintas, pakeista šildymo sistema ir langai, o gyventojai džiaugiasi ne tik mažesnėmis sąskaitomis, bet ir estetiniu pastato vaizdu. Šis pavyzdys rodo, kaip efektyviai galima panaudoti renovacijai skirtas lėšas, siekiant tiek ekonominės, tiek ekologinės naudos.

Renovacijos ateities perspektyvos

Ateityje planuojama dar labiau skatinti renovacijos procesus, siekiant, kad pastatai taptų „naudojančiais nulį energijos“. Tokie pastatai ne tik sunaudoja mažai energijos, bet ir gamina savo energiją. Europos Sąjunga numato skirti papildomas investicijas šiai sričiai. „Europos Pulso“ informacija

ATRASK SAVO GALIMYBES SU EUROPOS KOMISIJOS PORTALU „FUNDING & TENDERS PORTAL“

Europos Sąjunga (ES) skatina inovacijas, mokslinius tyrimus, socialinę integraciją ir kitus svarbius projektus, siūlydama finansavimo galimybes įvairioms organizacijoms, verslui, mokslininkams ir visuomenei. Vienas iš pagrindinių įrankių, leidžiančių lengviau pasiekti šiuos išteklius, yra „Funding & Tenders Portal“.

Kas yra „Funding & Tenders Portal“?

„Funding & Tenders Portal“ yra oficialus Europos Komisijos portalas, skirtas ES finansavimo ir konkursų galimybėms. Šis internetinis įrankis suteikia prieigą prie įvairių projektų finansavimo kvietimų, apimančių daugybę sričių, tokių kaip:

- Moksliniai tyrimai ir inovacijos („Horizon Europe“);
- Aplinka ir klimato kaita (LIFE programa);
- Regioninė plėtra ir infrastruktūra (ERDF);

- Socialinės inovacijos ir švietimas („Erasmus+“);
- Skaitmeninė transformacija („Digital Europe“ programa);
- Smulkusis ir vidutinis verslas (SME priemonės).

Portalas ne tik suteikia galimybę ieškoti kvietimų teikti paraišką, bet ir leidžia dalyviams tiesiogiai pateikti paraišką bei sekti jų būklę.

Kam skirtas šis portalas?

„Funding & Tenders Portal“ yra atviras visiems: nuo mažų įmonių ir nevyriausybinė organizacijų iki universitetų ir tyrimų

institūtų. Net individualūs tyrėjai ir verslininkai gali pasinaudoti šio portalo galimybėmis, siekdami finansuoti savo idėjas arba užmegzti tarptautinius ryšius.

Kaip naudotis portalu?

1. **Registracija:** Norint pasinaudoti visomis portalo funkcijomis, būtina užsiregistruoti ir sukurti organizacijos arba asmeninį profilį.

2. **Kvietimų paieška:** Naudokitės paieškos filtrais, kad greitai rastumėte jums tinkamus projektų kvietimus pagal temą, programą ar terminą.

3. **Paraiškos teikimas:** Sukūrę profilį ir pasirinkę kvietimą, galite pradėti pildyti paraiškos formą tiesiogiai portale.

4. **Rezultatų sekimas:** Po paraiškos pateikimo galite sekti jos

būklę, gauti atnaujinimus ir bendrauti su vertinimo komanda.

Kodėl verta naudotis „Funding & Tenders Portal“?

- **Platus galimybių spektras:** Portale rasite įvairiausių sričių finansavimo galimybių.

- **Centralizuota sistema:** Visa informacija apie paraišką, finansavimo sąlygas ir konkursus yra vienoje vietoje.

- **Bendradarbiavimo platforma:** Portalas skatina bendradarbiavimą tarp organizacijų ir šalių, taip padedant rasti partnerius projektams.

Naudingi patarimai pradedantiems

- **Išanalizuokite kvietimus:** Prieš teikdami paraišką, atidžiai perskaitykite kvietimo doku-

mentus, kad suprastumėte reikalavimus ir vertinimo kriterijus.

- **Pasiruoškite iš anksto:** Sėkmingas paraiškos pateikimas reikalauja laiko, todėl pradėkite kuo anksčiau.

- **Konsultuokitės:** Jei turite klausimų, naudokitės portalo teikiamomis gairėmis arba kreipkitės į pagalbos tarnybą.

Išvada

„Funding & Tenders Portal“ yra neįkainojamas įrankis visiems, norintiems pasinaudoti ES teikiamomis finansavimo galimybėmis. Nesvarbu, ar esate jaunas mokslininkas, inovatyvus verslininkas, ar visuomeninės organizacijos atstovas, šis portalas padės atrasti, kaip įgyvendinti jūsų idėjas ir prisidėti prie Europos ateities kūrimo.

Druskininkų regiono šakotis – 2015 m. laimėtojas

By Przemysław Wierzbowski - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=26505241>

Druskininkai, įsikūrę prie Nemuno upės, yra seniausias ir elegantiškiausias Lietuvos kurortas. Švęsdamas 221-ąsias metines, jis kasmet pritraukia vis daugiau turistų tiek iš Lietuvos, tiek iš kaimyninių šalių, ieškančių miesto gyvenimo „detokso“.

Turistai čia atvyksta ne tik pasimėgauti mineraliniais vandenimis, bet ir aplankyti vieną neįprasčiausių Baltijos šalių lankytinų vietų – Sovietinių skulptūrų parką, esantį netoli miesto. Jie taip pat apsilanko paragauti vietinės gamybos šakočio bei slidinėti ištisus metus veikiančiame pusiau uždareme žiemos pramogų centre.

Kas daro Druskininkus ypatingais?

Druskininkai – tai sveikatos kurortas su seniausiomis tradicijomis šalyje. Mieste yra 7 mineralinio vandens šaltiniai, 9 mineralinės vonios ir balneoterapijos centras, kur naudojamos moderniausios terapijos ir diagnostikos technologijos.

Čia galima patirti gydymą jį mineralų poveikį: pasimėgauti sukurinėmis voniomis, deguonies voniomis, žolelių ir purvo voniomis, povandeniniu masažu, medaus kaukėmis, druskų kambario malonumais bei aliejų terapija.

Pasivaikščiokite pušynų takeliais atkuria gyvybingumą, stiprina imuninę sistemą, atkuria psichologinę pusiausvyrą ir gerina sveikatą.

Druskininkuose galite pasirinkti mėgstamą klimatą. Rinkitės amžiną vasarą didžiuliam Druskininkų vandens parke arba traškančią žiemą ištisus metus veikiančioje „Snow arenoje“. Modernus ir ekologiškas keltuvas per kelias minutes nuveš iš vieno į kitą.

Vietinė gastronomija

Susipažinkite su „Šakočiu“ – lietuvišku nacionaliniu vestuvių pyragu.

Šakotis – tai lietuviška šakočio rūšis, priklausanti didelei Europos pyragų šeimai, kurių gamyba panaši: jie kepami ant besisukančio iešmo virš atviros ugnies. Druskininkuose galite pamatyti iki 3,7 metro aukščio šakotį, Gineso rekordų knygoje pripažintą kaip didžiausią pasaulyje.

Restorane ir kepykloje „Rom-

nesa“ (Druskininkų savivaldybė, Jaskonių kaimas) svečiai gali stebėti, kaip kepamas šakotis, ir patys jį gaminti tradiciniais metodais, tikra ugnimi ir padedant „Romnesos“ darbuotojams.

Be to, svečiai gali apsilankyti Šakočių muziejuje, kuriame vyksta ekskursijos keliomis kalbomis. Čia jie sužinos ne tik apie šakočio gamybos istoriją, bet ir apie jo simbolinę reikšmę lietuviškose šventėse. „Romnesoje“ lankytojai gali dalyvauti kulinariuose užsiėmimuose, kurių metu išmoksta gaminti ne tik šakotį, bet ir kitus tradicinius patiekalus, tokius kaip suktas sviestas, įvairių rūšių sūriai, grietinė, naminė duona ir kriaušių gira – unikalus gėrimas, kuris yra šalies kulinarijo paveldo dalis. Šie užsiėmimai suteikia galimybę ne tik pasigaminti, bet ir patirti autentišką Dzūkijos krašto kulinarinę dvasią, o po jų dalyviai gali mėgautis savo kūriniams.

Restorano meniu taip pat gausu tradicinių patiekalų, atspindinčių regiono savitumą, pavyzdžiui, baravykai pagal dzūkų tradicijas.

Grūto parkas

Grūto parkas – unikalių sovietinių skulptūrų muziejus Grūto kaime netoli Druskininkų. Šis parkas yra viena iš įdomiausių Lietuvos lankytinų vietų, pritraukianti ne tik istorijos mėgėjus, bet ir smalsius turistus. Čia atviroje erdvėje eksponuojama daugiau nei 80 sovietinio laikotarpio skulptūrų, tarp jų – Leninas, Stalinas, vietinių veikėjų paminklai bei įvairūs ideologiniai simboliai, atskleidžiantys sovietinės okupacijos istorines realijas. Be to, parke įrengta edukacinė erdvė, kurioje lankytojai gali sužinoti apie sovietinį gyvenimą, propagandą ir to laikotarpio kasdienybę. Grūto parkas siūlo ir įvairias pramogas: temines ekskursijas, galimybę apsilankyti kavinėje, kurioje pateikiami tradiciniai sovietmečio patiekalai, bei vaikų

žaidimų aikšteles, sukurtas pagal to meto stilių. Parko lankymas – tai tarsi kelionė laiku, suteikianti galimybę giliau suprasti Lietuvos istorijos sudėtingumą.

Raigardo slėnis

Raigardo slėnis – išpuodingas kraštovaizdžio draustinis, susiformavęs prieš 5000 metų, su slėnio pakraščiu stūkstančiu Velnio akmeniu. Šis slėnis nuo seno traukė vietos gyventojų ir keliautojų dėmesį dėl savo legendų ir mistikos. Pasak senovinių padavimų, Velnio akmuo buvo mistinė vieta, kurioje rinkdavosi mitologinės būtybės, o slėnis buvo laikomas vartais į kitą pasaulį. Archeologiniai radiniai rodo, kad šioje vietovėje buvo atliekamos ritualinės apeigos. Šiandien Raigardo slėnis pritraukia ne tik istorijos ir mitologijos entuziastus, bet ir gamtos mylėtojus, kurie čia atvyksta pasigrožėti unikalia kraštovaizdžio flora ir fauna. Pėsčiųjų takai, vedantys per slėnį, leidžia pasinerti į unikalią atmosferą ir pajusti šios vietos dvasinę aurą.

Grožio šaltinis

Grožio šaltinis – itin sūrus mineralinio vandens šulinys, legendinis grožio šaltinis Lietuvos moterims. Šio šulinio vanduo garsėjo dar senovėje, kai vietos gyventojai pastebėjo jo ypatingą poveikį odai ir sveikatai. Sakoma, kad šulinio vanduo ne tik gražina odą, bet ir suteikia gyvybingumo, padeda atsikratyti nuovargio. Per amžius šulinys buvo laikomas moterų grožio ritualų dalimi – nuo jauniklių merginų iki vyresnio amžiaus moterų, ieškojusių jaunystės eliksyro. Net ir šiandien lankytojai gali semtis vandens iš šio šulinio ir pasimėgauti jo natūraliu gydomuoju poveikiu.

Antano Česnulo skulptūrų ir laisvalaikio parkas

Antano Česnulo skulptūrų ir laisvalaikio parkas – interaktyvi

erdvė, kurioje tradicinės lietuviškos medžio skulptūros pasakoja Lietuvos istorijos ir literatūros istorijas. Česnulo skulptūros – ne tik meninės išraiškos pavyzdys, bet ir turtingas kultūros palikimas, kuriame atgyja legendos, mitai ir istoriniai pasakojimai. Lankytojai gali sužinoti apie Lietuvos didvyrius, senuosius papročius ir literatūros personažus, skulptūrose įamžintus subtiliais ir išraiškingais medžio raižiniais. Čia galima paragauti šviežio vandens iš šulinio, įžengti į vėjo malūną, pilną išpuodingų medžio drožinių, ir pamatyti gyvas, judančias bei garsus skleidžiančias skulptūras. Taip pat parke vyksta edukaciniai užsiėmimai, kurių metu lankytojai gali išmokyti pagrindinių medžio drožybos technikų ir patys pasigaminti nedideles skulptūreles, kurios taps unikaliu suvenyru iš Druskininkų.

Druskininkų kurorto šventė

Druskininkų kurorto šventė – didžiausias kultūrinis renginys regione, kuris kasmet pritraukia tūkstančius lankytojų iš Lietuvos ir užsienio. Šventė prasideda spalvingu teatralizuotu parada, kuriame dalyvauja įvairių meno kolektyvų atstovai, amatininkai bei vietos bendruomenių nariai, pristatantys regiono tradicijas ir kultūrą. Po parado miesto aikštėse vyksta gyvos muzikos koncertai, pritraukiantys žymiausias šalies atlikėjas ir muzikines grupes. Amatų mugė leidžia susipažinti su vietos meistrų kūriniams – nuo tradicinės keramikos iki modernių meno dirbinių. Šventėje taip pat organizuojamos interaktyvios edukacinės dirbtuvės, skirtos vaikams ir suaugusiems, kuriose lankytojai gali išmokyti tradicinių amatų paslapčių. Vakarą programą vainikuoja išpuodingas fejerverkų šou, kuris apšviečia visą kurorto dangų ir simbolizuoja šventės kulminaciją.

„Europos Pulso“ informacija

„Rail Baltica“ tiltas per Nerį: pasiekta svarbių susitarimų, „Rizzani de Eccher“ spartina statybos darbus

Ilgiausio „Rail Baltica“ tilto per Nerį rangovas, italų bendrovė „Rizzani de Eccher“, ir projektą įgyvendinanti bendrovė „LTG Infra“ priėjo esminių susitarimų, leidžiančių spartinti tilto statybas.

Šiuo metu jau įrengti 317 tiltų laikysiančių polių, 15 spraus-tasiųjų, skirtų polių galvenoms įrenginėti, privažiavimui prie statybvietės užtikrinsiantys nuolatinį darbų vykdymą, atlikti polių bandymai, po kurių pradėtos betonuoti pirmosios polių jungiančios galvenos. Artimiausiu metu rangovas pradės betonuoti tilto kolonas, taip pat jau pristatomos reikalingos medžiagos ir įranga tilto perdangai betonuoti.

Italai: tiltas į ateitį

„LTG Infra“ generalinio direk-

toriaus Vyčio Žalimo teigimu, keli techniniai sprendiniai reikalavo patikslinimo ir detalizavimo, dėl to 2024 m. dėmesys buvo skirtas projekto sprendinių sutvarkymui, tuo pat metu įgyvendinant polių įrengimą buvo vykdomi ir kiti parengiamieji bei su projekto įgyvendinimu susiję būtini šiame etape tilto bei inžinerinių tinklų iškėlimo rangos darbai. Didelę tarptautinę patirtį turintis rangovas „Rizzani de Eccher“ pradėjo statybos darbus tik turėdamas patikslintus darbo projektus, kuriuos dabar spartina.

„Rangovo pozicija pradėti aktyvius darbus tik turint galutinę dokumentaciją mums buvo gana natūrali ir suprantama, net ir įvertinus detalizavimo proceso imlumą laikui. Infrastruktūros statyboje vadovaujamės principu, kad techniniai sprendiniai tikslinami dar ant žemės, nes pakilus, šiuo atveju, į 40 metrų aukštį, jie gali būti rizikingi ir brangūs tiek laiko, tiek finansine prasme.

Toliau bendradarbiaujame su visomis susijusiomis šalimis: „Rizzani de Eccher“, ispanų projektuotoju IDOM ir bendra trijų Baltijos šalių įmone „RB Rail AS“. Dabar dėmesys telkiamas į Neries tilto darbų vykdymą ir spartinimą“, – sakė „LTG Infra“ vadovas V. Žalimas.

„Rizzani de Eccher“ vykdomasis operacijų direktorius Umberto de Eccher teigė, kad pirmą kartą Italijos rangovė didžiuojasi sėkmingai tęsdama Neries tilto – svarbiausio šio projekto ir jungties, skirtos pagerinti Europos ir Baltijos šalių susisiekimą bei ekonomikos augimą – statybą.

„Bendradarbiaudami su bendrove „LTG Infra“, įgyvendindami naujausius veiksmus, padarėme didelę pažangą spartindami statybos procesą pagal aukščiausius technologinius ir kokybės standartus, užtikrindami, kad šis strateginis projektas būtų įgyvendintas patikimai ir laiku.

Kartu tiesiame tiltą į ateitį – tiltą, kuris skatina bendradarbiavimą, stiprina regioninius ryšius ir tvarius transporto sprendimus“, – kalbėjo U. de Eccher.

Neturės įtakos ruožo užbaigimui

Geležinkelio tiltas per Nerį bus ilgiausias (1,51 km) tiltas Baltijos šalyse. Nė viena tilto atrama nebus įrengta upės vagoje, o statybų metu laikomasi griežtų aplinkosaugos reikalavimų dėl žuvų migracijos ir neršto.

Tiltą ketinama užbaigti iki 2026 m. pabaigos. Pasak „LTG Infra“ „Rail Baltica“ valdymo vadovo Justo Vyžinto, darbai neturės įtakos bendram ruožo Kauras–Lietuvos ir Latvijos siena užbaigimo terminui.

„Šiuo metu esame stipriai pasistūmę dvejose atkarpose Šveicarija–Žemimiai ir Žemimiai–Šėta bei pasirašę sutartį dėl rangos darbų atkarpoje Šėta–Ramygala 17,1 km ruože link Panevėžio. Šiomet ketiname skelbti dar 4 viešuosius pirkimus dėl rangos darbų įsigijimo ruožuose Palemonas–Karmėlava–Šveicarija ir Ramygala–Berčiūnai–Joniskėlis, taigi tilto statybos neturės esminės įtakos atkarpai, kurioje vykdoma sankasos tiesimo darbus ir vykdytume viršutinės kelio konstrukcijos statybą“, – teigė J. Vyžintas.

Neries tilto sudėtingumas pasižymi ir tuo, kad perdanga bus įrengiama trimis skirtingomis technologijomis: judančių pastolių, balansiniu ir klojinių įrengimo metodais.

„Planuojame, kad dabar, pradėjus betonuoti tilto polių galvenas, ant kurių bus statomi tilto taurai, darbai judės sparčiai. Vėliau rangovas turės balansiniu metodu ne ilgiau kaip per du mėnesius sujungti vieną 150 m ilgio tilto perdangos tarpatramio dalį su tilto atramomis, kitu atveju konstrukcijos pasislinkimas gali būti lemiamas ir darbus tektų atlikti iš naujo. Dabar matysime kylančio tilto progresą“, – sakė „Rail Baltica“ valdymo vadovas J. Vyžintas.

„Rail Baltica“ – strateginis LTG grupės ir Europos Sąjungos bei didžiausias geležinkelių infrastruktūros projektas Baltijos šalių istorijoje, kurį įgyvendinant bus nutiestas elektrifikuotas europinio standarto dvikelis geležinkelis, sujungiantis Lietuvą, Latviją ir Estiją su Vidurio bei Vakarų Europa, užtikrinsiantis regiono integraciją, civilinį ir karinį mobilumą. Bendras „Rail Baltica“ geležinkelio linijos ilgis Baltijos šalyse sieks 870 km: Lietuvoje – 392 km, Latvijoje – 265 km, Estijoje – 213 km.

Už šį turinį atsakingas tik autorius. Europos Sąjunga neatsako už galimą jame pateiktą informaciją naudojimą.

EUROPOS AKTUALIJOS

Isigalioja naujos ES taisyklės dėl lyčių pusiausvyros įmonių valdybose

2024 m. pabaigoje įsigaliojo Lyčių pusiausvyros įmonių valdybose direktyva, siekianti užtikrinti subalansuotą lyčių atstovavimą viešai kotiruojamų bendrovių valdybose visose ES valstybėse narėse.

Direktyvoje numatyta, kad didelėse viešai kotiruojamose ES bendrovėse mažiau atstovaujama lytis turėtų sudaryti 40 proc. ne vykdomųjų direktorių ir 33 proc. visų direktorių.

Valstybės narės turėjo perkelti direktyvą į savo nacionalinę teisę iki 2024 m. gruodžio 28 d., o įmonės privalo pasiekti nustatytus tikslus iki 2026 m. birželio 30 d.

Vidutinė moterų dalis įmonių valdybose ES siekia 34 proc. Nuo 2010 m. moterų atstovavimas įmonių valdybose daugelyje ES valstybių narių padidėjo, tačiau pažangos tempas labai skiriasi, o kai kuriose šalyse jis yra stagnuojantis. Pavyzdžiui, 2024 m. šalyse, kuriose taikomos privalomos kvotos, moterų sudarė 39,6 proc. didžiausių viešai kotiruojamų įmonių valdybų narių, palyginti su 33,8 proc. šalyse, kuriose taikomos švelnios priemonės, ir tik 17 proc. šalyse, kurios nesiėmė jokių veiksmų.

Aiškūs atstovavimo tikslai ir skaidri atranka lyčių pusiausvyrai gerinti

Valstybės narės privalėjo perkelti direktyvos taisyklę į savo nacionalinę teisę, įskaitant:

- Konkrečias privalomas priemones valdybos narių atrankos procedūroms užtikrinti, taikant skaidrius ir lyčiai neutralius kriterijus.

- Pirmenybės taisyklę mažiau atstovaujamos lyties kandidatui – kai abu kandidatai yra vienodai kvalifikuoti.

- Kvalifikacijos kriterijų atskleidimą, jei to prašo nesėkmingas kandidatas.

- Viešai kotiruojamų įmonių įsipareigojimus pasiekti lyčių pusiausvyrą tarp vykdomųjų direktorių.

- Valdybų sudėties ir kliūčių, trukdančių pasiekti direktyvos tikslus, ataskaitų teikimą bei veiksmus šioms kliūtims pašalinti.

- Efektyvias, proporcingas ir atgrasomas sankcijas įmonėms, kurios nesilaiko skaidrios atrankos ir ataskaitų teikimo įsipareigojimų. Sankcijos, kurias nustato valstybės narės, gali apimti baudas arba ginčijamų direktorių paskyrimo panaikinimą.

Direktyva taip pat įpareigoja valstybes narses paskelbti įmonių, pasiekusių lyčių pusiausvyros tikslus, sąrašą bei paskirti vieną ar daugiau institucijų, atsakingų už lyčių pusiausvyros valdybose skatinimą, analizę, stebėseną ir paramą.

Kiti žingsniai

Komisija tikrins valstybių narių pateiktą informaciją apie jų perkėlimo priemones ir tai, ar šios priemonės tinkamai perkelia direktyvos nuostatas. Komisija gali pradėti pažeidimų procedūras prieš valstybes narses, kurios nepateikia informacijos apie direktyvos perkėlimą arba netinkamai ją perkelia. Per visą perkėlimo laikotarpį Komisija teikė valstybių narių paramą, kad būtų užtikrintas tinkamas perkėlimas, pavyzdžiui, per seminarus ir dvišales konsultacijas.

Kontekstas

2024 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa apie lyčių stereotipus rodo, kad ES piliečiai papras-

tai palaiko lyčių lygybę kaip naudą visiems. Pastebėta teigiama pažanga: trys iš keturių respondentų sutinka, kad lyčių lygybė naudinga ir vyrams. 55 proc. ES piliečių palaiko priemonių įvedimą, kad būtų įveikta moterų nepakankama atstovybė priimančioms sprendimus.

ES moterų sudaro 34 proc. didžiausių viešai kotiruojamų įmonių, priežiūros tarybų arba valdybų narių. 2024 m. Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) indeksas įvertino moterų dalyvavimą ekonominiame sprendimų priėmimo 57,6 balo iš 100, tai yra 2,9 balo daugiau nei 2023 m.

Teisėkūros veiksmai siekiant spręsti lyčių disbalanso problemą skatina pažangą, o įrodymai rodo, kad šalyse, kurios nesiėmė reikšmingų veiksmų, lyčių disbalansas yra daugiau nei dvigubai didesnis nei šalyse, kurios įvedė priemones. Šalys, turinčios nacionalines kvotas, turi didžiausią moterų dalį viešai kotiruojamų įmonių valdybose.

Komisija pateikė direktyvą dėl lyčių pusiausvyros įmonių valdybose 2012 m. lapkritį. Po dešimties metų diskusijų Europos Parlamentas ir Taryba 2022 m. birželį pasiekė politinį susitarimą. Direktyvos nuostatų perkėlimo terminas buvo nustatytas po dvejų metų – 2024 m. gruodžio 28 d.

Siekdama sustiprinti pasiekimus pagal Lyčių lygybės strategiją 2020–2025 m., Komisija kitais metais patvirtins moterų teisių veiksmų planą, kuriuo bus siekiama toliau stiprinti įsipareigojimus lygybės sąjungai ir pagrindus moterų teisių stiprinimui bei jų įgalinimui darbo rinkoje ir vadovujančiose pozicijose.

3 milijonai eurų ES finansavimo Europos žiniasklaidos laisvės festivaliui

Šiandien Komisija paskelbė kvietimą teikti pasiūlymus dėl trijų Europos žurnalistikos ir žiniasklaidos laisvės festivalio leidimų. Festivalio biudžetas siekia 3 milijonus eurų, ir jo tikslas – stiprinti dialogą, bendradarbiavimą ir partnerystę tarp žurnalistų, žiniasklaidos, pilietinės visuomenės organizacijų bei žiniasklaidos profesionalų Europos Sąjungoje.

Festivalis skatins diskusijas apie teisės aktus, susijusius su žiniasklaidos laisve, dezinformacija, žurnalistų saugumu ir ekonominiams sektoriams iššūkiams. Taip pat jis prisidės prie informuotumo didinimo apie svarbų ir sudėtingą žurnalistų darbą bei grėsmes spaudos laisvei ES. Festivalio metu bus sudaryta galimybė keistis nuomonėmis apie Europos teisės aktų poveikį žiniasklaidos laisvei.

Komisija kviečia žiniasklaidą, nevyriausybinę organizaciją, redaktorių, leidėjų, universitetus ir tyrimų centrus teikti savo pasiūlymus. Atrinktas kandidatas turės organizuoti tris metines festivalio laidas, taip pat įkurti ir valdyti platformą įnašams bei diskusijoms.

Paraiškų pateikimo terminas yra 2025 m. kovo 1 d. Daugiau informacijos apie tinkamumo kriterijus ir svarbias datas galite rasti internete.

Festivalis prisidės prie 2024–2029 m. Komisijos politinėse gairėse išskeltų tikslų įgyvendinimo. Kiekvienas festivalio leidimas bus užbaigtas strateginių rekomendacijų rinkiniu, pagrindinėmis pamokomis ir gerąja praktika.

Eurobarometro apklausa rodo stiprią paramą Bendrajai žemės ūkio politikai (BŽŪP)

Remiantis naujausia Eurobarometro apklausa, parama ES bendrajai žemės ūkio politikai (BŽŪP) pasiekė rekordines aukštumas. Viešosios informacijos apie BŽŪP

lygis yra aukščiausias nuo 2007 m., ir net 78 proc. respondentų teigia žinantys apie šią ES politiką. Daugiau nei 70 proc. apklaustųjų sutinka, kad ES, įgyvendindama BŽŪP, užtikrina saugų, sveiką ir tvarų aukštos kokybės maistą. Tai rodo aiškų supratimą apie pagrindinį ES žemės ūkio politikos vaidmenį.

Dauguma ES piliečių mano, kad ES, vykdydama BŽŪP, atlieka savo užduotį užtikrinant stabilų maisto tiekimą bet kuriuo metu (81 proc.). Be to, apie septyni iš dešimties respondentų tiki, kad BŽŪP prisideda prie tvaraus gamtinių išteklių valdymo (72 proc.), mokslinių tyrimų ir skaitmeninių sprendimų vystymo žemės ūkio ir maisto sektoriuose (71 proc.), bei stiprina ūkininkų vaidmenį maisto grandinėje (70 proc.). Taip pat piliečiai pabrėžia, kad BŽŪP skatina investicijas ir augimą, kuria darbo vietas žemės ūkio ir maisto sektoriuose (70 proc.), padeda kovoti su klimato kaita (70 proc.) ir užtikrina prieinamas maisto kainas (69 proc.). Daugiau nei šeši iš dešimties apklaustųjų mano, kad BŽŪP mažina regioninius skirtumus (66 proc.) ir skatina jaunimą rinktis žemės ūkio sektorių (63 proc.).

Apklausa taip pat atskleidžia, kad ES piliečiai labai vertina ūkininkus: net 92 proc. teigia, kad žemės ūkis ir kaimo vietovės yra svarbios mūsų ateičiai, o 52 proc. jas laiko „labai svarbiomis“. Daugiau nei pusė (56 proc.) mano, kad ES finansinė parama ūkininkams, padedanti stabilizuoti jų pajamas, yra tinkama – tai dešimčia procentinių punktų daugiau nei 2022 m. ir aukščiausias lygis nuo 2013 m. Beveik devyni iš dešimties (88 proc.) pritaria, kad ES turėtų toliau teikti subsidijas ūkininkams, kad jie vykdytų klimato ir aplinkai naudingą ūkininkavimo praktiką. Rezultatai taip pat rodo, kad 62 proc. sutinka, jog žemės ūkis jau reikšmingai prisidėjo prie kovos su klimato kaita.

Kalbant apie prioritetus ir lūkesčius, didžioji dauguma respondentų nurodė, kad svarbiausia užtikrinti stabilų maisto tiekimą ES bet kuriuo metu (94 proc.), užtikrinti prieinamas maisto kainas vartotojams (92 proc.), tvarų gamtinių išteklių valdymą (91 proc.) ir stiprinti ūkininkų vaidmenį maisto grandinėje (90 proc.).

ES prekybos susitarimai taip pat plačiai laikomi sėkmingais: dauguma europiečių mano, kad jie suteikia reikšmingą naudą ES žemės ūkiui ir vartotojams. Konkrečiai, 76 proc. sutinka, kad šie susitarimai užtikrina rinkų ir žemės ūkio produktų tiekimo įvairovę ES. Daugiau nei septyni iš dešimties mano, kad šie susitarimai skatina ES žemės ūkio produktų eksportą visame pasaulyje (73 proc.) ir kad jie propaguoja ES darbo bei aplinkosaugos standartus, įskaitant gyvūnų gerovę kitose šalyse (71 proc.).

Kalbant apie Europos kokybės ženklų žinomumą, dauguma europiečių (56 proc.) atpažįsta ekologinio ūkininkavimo logotipą, tačiau saugomos geografinės nuorodos (SGN) ir saugomos kilmės vietos nuorodos (SKVN) logotipai galėtų būti geriau žinomi.

Tai jau aštuntoji Eurobarometro apklausa tema „Europiečiai, žemės ūkis ir BŽŪP“, atlikta visose 27 ES valstybėse narėse nuo 2024 m. birželio 13 d. iki liepos 8 d. Buvo apklausta 26 349 respondentai iš įvairių socialinių ir demografinių grupių jų gimtąja kalba. Apklausos rezultatai pateikia išsamų europiečių požiūrį į žemės ūkį ir BŽŪP vaidžią.

Europos Komisijos spaudos centras

Kvietimas Europos jaunimo organizacijoms – paskelbti atrankos rezultatai

Paskelbtas atrinktų Europos jaunimo organizacijų sąrašas. Patikrinkite rezultatus žemiau!

2024 m. liepą Europos Komisija pakvietė Europos jaunimo organizacijas išreikšti susidomėjimą tapti ES Jaunimo suinteresuotųjų šalių grupės (EU Youth Stakeholders Group) narėmis. Tai naujas tinklas, suburiantis ES nacionalines jaunimo tarybas, ES valstybes narses, Europos jaunimo organizacijas, mokslininkus, suinteresuotąsias šalis ir ES institucijas. Ši iniciatyva yra Europos jaunimo metų 2022 palikimo dalis.

Europos Komisija sulaukė 76 paraiškų, iš kurių 66 organizacijos atitiko tinkamumo kriterijus, kurie buvo šie:

- būti jaunimo vadovaujama organizacija arba turėti jaunimo patariamąją struktūrą;
- veikti kaip ne pelno organizacija, įsikūrusi ES;
- turėti narius iš bent šešių ES šalių ir/ar veikti jose;
- gebėti įrodyti atstovavimą (t. y. narių skaičių) ir galimybę pasiekti įvairią jaunimo auditoriją;
- laikytis ES vertybių: žmogaus orumo, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valsty-

bės ir žmogaus teisių.

Remiantis kvietime išreikšti susidomėjimą nurodytais atrankos kriterijais, taip pat siekiant užtikrinti geografinės aprėpties, politikos sričių ekspertizės ir įvairovės pusiausvyrą, 41 organizacija buvo atrinkta tapti ES Jaunimo suinteresuotųjų šalių grupės narėmis. Peržiūrėkite atrinktų organizacijų sąrašą.

Apie atrinktas organizacijas:

- 71 proc. yra jaunimo vadovaujamos. Likusios turi jaunimo patariamąją struktūrą, kuri prisideda prie sprendimų priėmimo proceso;
- 54 proc. nepriklauso jokiems kitiems tinklams, suinteresuotųjų šalių ar ekspertų grupėms, kurias valdo Europos Komisija;
- 46 proc. prisideda prie ES jaunimo dialogo;
- 27 proc. vykdo veiklą arba turi narių visose ES valstybėse narėse. Likusios veikia bent pusėje ES valstybių narių.

ES Jaunimo suinteresuotųjų šalių grupė pradės savo veiklą 2025 metais.

Daugiau informacijos https://youth.europa.eu/news/call-european-youth-organisations-selection-results-published_en

Pristatytas XV „ESNsurvey“ ataskaitos leidimas: kokybiškas mobilumas – realybė visiems

„Erasmus Student Network“ (ESN) pristatė galutinę XV „ESNsurvey“ ataskaitą, pažymint šio svarbiausio tyrimų projekto 15-ąją leidimo sukaktį. Ataskaita pavadinta „Kokybiškas mobilumas – realybė visiems“.

„ESNsurvey“ tapo vienu svarbiausių įrankių, leidžiančių stebėti „Erasmus+“ programos ir mokymosi mobilumo raidą iš plačios perspektyvos.

Šių metų leidimas yra pats išsamiausias iki šiol, nes apima apie 23 000 atsakymų: 17 855 – iš mainų programų studentų, 1 856 – iš pilno laipsnio studentų ir 3 064 – iš nejudrių (nedalyvaujančių mobilumo programose) studentų. Taip pat pateikiamos įrodymais grįstos politikos rekomendacijos, skirtos Europos institucijoms, nacionalinėms valdžios institucijoms ir aukštojo mokslo institucijoms (HEIs).

Rezultatai yra ypač svarbūs, atsižvelgiant į dabartinį „Erasmus+“ programos vidurio laikotarpio vertinimą ir prasidedančias derybas dėl 2028–2034 m. „Erasmus+“ programos. Tiesiogiai iš studentų gautas grįžtamasis ryšys ir įrodymais

grįstos rekomendacijos atlieka esminį vaidmenį ESN politinėse perspektyvose gerinti ir plėsti „Erasmus+“ programą.

Šis XV leidimas nagrinėja pagrindinius studentų kelionės aspektus – prieš mobilumą, mobilumo metu ir po jo – apimant pasiruošimą, paramą, išlaidas ir studijų pripažinimą. Jame aptariamos tokios temos kaip „Erasmus+“ prioritetai, Europos universitetų aljansai, įtrauktis, įvairovė ir skaitmeninis mokymasis.

Ypatingas dėmesys skiriamas „Erasmus“ aukštojo mokslo chartijai (ECHE) ir „Erasmus“ studentų chartijai, derinant tyrimo rezultatus su ECHE stebėsenos gairėmis, siekiant pagerinti skaidrumą, paramą ir kreditų pripažinimą „Erasmus+“ programoje. Nagrinėdama iššūkius ir asmenines patirtis, „ESNsurvey“ išryškina, kas apibrėžia kokybišką mobilumo patirtį, ir siekia tobulinti studentų mainus.

Daugiau informacijos https://youth.europa.eu/news/launch-of-xv-esnsurvey-report-making-quality-mobility-reality-all_en

“Interreg” finansuojami sporto projektai gerina sveikatą ir stiprina socialinius ryšius Serbijos ir Bulgarijos pasienio regione

„Interreg“ programa, Europos Sąjungos iniciatyva tarpvalstybiam bendradarbiavimui skatinti, finansavo kelis sporto projektus, kuriems buvo skirta dalis bendro 1,2 milijono eurų biudžeto, padalinto tarp įvairių projektų pasienio regione, siekdama gerinti sveikatą ir stiprinti socialinius ryšius Serbijos ir Bulgarijos pasienio regione. Šių projektų dėka jaunimas turėjo galimybę užsiimti sportu, tobulinti įgūdžius ir ugdyti sveiką gyvenimo būdą.

Pagrindiniai projektai: katos problemų suaugus, įskaitant

1. Boljevacas (Serbija) ir Čiprovciai (Bulgarija): „Mūsų didžiausias tikslas – užtikrinti, kad jauni žmonės turėtų vienodas galimybes ir galėtų gyventi sveiką gyvenimą, ugdydami sveikus sporto įpročius“, – teigė Aneliya Aleksandrova, Bendrojo sekretoriato komunikacijos pareigūnė.

Nesveika mityba ir per mažas fizinis aktyvumas yra problemos, su kuriomis susiduria vaikai visame pasaulyje. Jos gali sukelti svei-

diabetą, aukštą kraujospūdį ir širdies bei kraujagyslių ligas. Serbijos ir Bulgarijos pasienio regione problema dar paastrežia dėl prastos sporto ir rekreacijos infrastruktūros būklės. Šių projektų tikslas buvo plėtoti tarpvalstybinį bendradarbiavimą, kurti jaunimo bendruomenes ir skatinti jaunimo susidomėjimą sportu.

Projekto dalyviai suprato, kad sveiki, sportiški vaikai yra atsparesni, laimingesni ir produktyves-

ni. Tai patvirtina Pasaulio sveikatos organizacijos atlikti tyrimai, rodantys, jog reguliari fizinė veikla vaikystėje prisideda prie geresnės psichologinės gerovės ir ilgalaikės sveikatos. Komandiniai sportai gali padėti kurti draugystės ryšius, skatinti tarpusavio supratimą ir pagarbą.

Norint skatinti socialinius ryšius, Boljevace ir Čiprovcuose buvo organizuotos „Būk sveikas“ kampanijos ir bendras seminaras tėvams apie sporto naudą. Boljevaco sporto salė ir Petro Parčevićiaus pradinės mokyklos sporto infrastruktūra Čiprovcuose buvo modernizuotos. Buvo atlikti tyrimai apie sporto vaidmenį jaunimo gyvenime, kurie parodė, kad aktyviai sportuojantys jaunuoliai pasiekia geresnių akademinų rezultatų, turi aukštesnį savivertę ir geresnę fizinę sveikatą. Be to, sportas padeda stiprinti socialinius ryšius ir ugdo komandinio darbo įgūdžius, sukurti internetiniai ir kiti socialinių tinklų komunikacijos kanalai.

Projektas skatino dialogą tarp abiejų šalių dalyvių, gerino jų sveikatą ir didino motyvaciją saviugdai.

2. Botegredas (Bulgarija) ir Leskovacas (Serbija): Šis projektas buvo skirtas sporto įgūdžių ir verslumo plėtrai. Bulgarijos pusėje buvo renovuota Balkanų sporto salė. Botegredo arena ir Leskovaco rekreacijos centras gavo naują

įrangą, įskaitant krepšinio metimų treniruoklį.

Sukurta bendra mokymo programa sporto ir verslumo įgūdžiams ugdyti, ypatingą dėmesį skiriant tokiems įgūdžiams kaip komandinio darbo valdymas, problemų sprendimas, strateginis planavimas ir bendravimo įgūdžių tobulinimas. Šie įgūdžiai buvo pritaikyti rengiant praktinius uždavinius ir organizuojant mokymo stovyklas bei turnyrus, kurių metu dalyviai sprendė realias verslo situacijas, bei internetinė platforma mokymo rezultatams stebėti. Botegrede ir Leskovace vyko mokymo stovyklos, turnyrai ir karjeros ugdymo sesijos. Projekto dalyviai lankėsi Tarptautinėje verslo mokykloje Sofijoje.

3. Pernikas (Bulgarija) ir Nišas (Serbija): Trečiasis projektas buvo skirtas jaunimui su judėjimo ir regėjimo sutrikimais Pernike bei negalia turintiems jaunuoliams Niše. Pernike projektas padėjo moksleiviams, turintiems stuburo sutrikimų ir plokščias pėdas, o Niše buvo dirbama su jaunuoliais, turinčiais cerebrinį paralyžių, keturkampį paralyžių, paraplegiją ir amputacijas.

Buvo sukurtas tinklas „Adaptuota fizinė veikla ir sportas – Jaunimas jaunimui“ (Apasy), parengtos metodikos ir mokymai. Tinklas organizavo reguliarias diskusijas ir praktinius seminarus, kuriuose dalyviai dalijosi savo patirtimi bei

gavo individualių rekomendacijų. Kai kurie dalyviai atsiliepė, kad šis projektas padėjo jiems ne tik pagerinti fizinę būklę, bet ir įgauti daugiau pasitikėjimo savimi bei geriau integruotis į socialinį gyvenimą neįgaliams vaikams, orientuoti į plaukimą, funkcines treniruotes ir kardiofitnessą. Vaikams buvo suteiktos pamokos visose trijose sporto srityse.

4. Projektas mokykloms: Ketvirtasis projektas buvo orientuotas į mokyklų vaidmenį skatinant jaunimo sveikus įpročius. Tikslinės grupės buvo mokiniai ir mokytojai Kjustendilyje (Bulgarija) ir Niše. Bendras tikslas buvo stiprinti ryšius tarp regiono mokyklų ir gerinti vaikų sveikatą.

Projekto metu buvo atlikta 400 respondentų apklausa, mokykloms teikiama sporto įranga. Sukurta 8 vaizdo pamokos mokiniams, kurios buvo skelbiamos socialinėse medijose. Iš viso surengta 40 demonstracinių pamokų, kuriose dalyvavo 600 dalyvių.

Šie projektai ne tik gerino sveikatos rodiklius, bet ir stiprino bendruomenių socialinius ryšius, parodydami teigiamą tarpvalstybinio bendradarbiavimo poveikį visuomenės gerovei.

Daugiau informacijos https://ec.europa.eu/regional_policy/projects/projects-database/interreg-funded-sports-projects-boost-health-and-social-ties-in-the-serbia-bulgaria-border-region_en

Rilos vienuolynas – Bulgarijos dvasinis ir kultūrinis lobis

Rilos vienuolynas, įsikūręs Bulgarijos kalnuose, yra vienas įspūdingiausių kultūrinių, religinių ir istorinių objektų šalyje. Šis vienuolynas, įtrauktas į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, stovi kaip šalies dvasinės tapatybės simbolis bei saugo neįkainojamą viduramžių palikimą. Jo istoriškai reikšminga padėtis, nuostabi architektūra ir gamtos grožis vilioja keliautojus iš viso pasaulio.

Autorius karel291, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=59525513>

Vienuolyno įkūrimas ir istorinis reikšmingumas

Rilos vienuolynas buvo įkurtas X amžiuje šventojo Ivano Rilskio, kuris laikomas Bulgarijos dvasiniu globėju. Atsiskyrėlis šv. Ivanas apsigyveno Rilos kalnuose, ieškodamas ramybės ir dvasinio tobulumo. Greitai jo šventumas pritraukė pasekėjus, kurie pastatė originalų vienuolyno kompleksą, puoselėtą per šimtmečius.

Viduramžiais vienuolynas tapo ne tik religiniu, bet ir kultūriniu centru, vaidinęs svarbų vaidmenį bulgarų identiteto stiprinime, ypač istorinio Osmanų viešpatavimo laikotarpiu. Amžių bėgyje vienuolynas patyrė daug pokyčių – jį sugriovė gaisrai ir užpuolimai, tačiau jis visada buvo atstatytas vietinių gyventojų ir mecenatų pastangomis. Jo išgyvenimas simbolizuoja bulgarų atkaklumą ir tikėjimą.

Architektūriniai ypatumai

Rilos vienuolynas garsėja savo didinga architektūra, kuri atspindi Bulgarijos renesanso stilių. Pagrindinis vienuolyno pastatas – Šv. Mergelės Marijos gimimo bažnyčia – įspūdingas savo kupolu, dekoratyvinėmis freskomis ir kruopščiai išraižytomis medinėmis durimis. Jos viduje yra vertingų religinių ikonų ir meno kūrinių, kurie byloja apie Bulgarijos kultūrinę istoriją.

Vienuolyno gyvenamieji pastatai, kurių fasadai puošti arkadomis ir balkonais, sukuria uždara kiemą, apsupta gamtos grožio. Viduje taip pat galima rasti muziejų, kuriame eksponuojami rankraščiai, relikvijos ir kiti svarbūs artefaktai, susiję su Bulgarijos kultūra ir istorija.

Kultūrinė ir dvasinė svarba

Per šimtmečius Rilos vienuolynas išliko dvasiniu švietimo švy-

turiu, prisidėjusiu prie religinių vertybių plėtojimo ir nacionalinio identiteto išsaugojimo. Net šiomis dienomis vienuolyne gyvena vienuoliai, kurie tęsia daugelį amžių išlaikytas dvasines tradicijas.

Be savo kultūrinės reikšmės, vienuolynas taip pat pritraukia piligrimus iš tolimiausių kraštų, kuriems ši vieta simbolizuoja dvasinę atgaivą. Be gilaus religingumo, kompleksas siūlo ir ramybės oazę, kur gamtos grožis ir istorijos dvasia susilieja į harmoningą visumą.

Rožių mėgėjų rojus ir gamtos grožis

Rilos vienuolynas yra apsuptas pasakiškos gamtos – galingų Rilos kalnų, šniokščiančių upelių ir ramios žalumos. Jo kieme žydi gausybė rožių – simbolinis šventovės bruožas. Šių žiedų aromatas ir spalvų gausa suteikia vietai ypatingo žavesio. Rožių mėgėjai čia gali ne tik pasimėgauti reginiu, bet ir patirti bendrą harmoniją, kurią skleidžia ši ypatinga aplinka.

Vienuolynas taip pat yra netoli populiarių takų, vedančių į Rilos kalnų viršūnes, įskaitant garsiuosius septynis Rilos ežerus. Ši gamtos apsupty suteikia galimybę sujungti istorinį ir dvasinį pažinimą su aktyviu poilsiu.

Unikali kelionės patirtis

Rilos vienuolynas yra vieta, kur istorija, gamtos grožis ir dvasinė raiška susilieja į nepaprastą visumą. Tai daugiau nei tik pastatas – tai vieta, kurią verta aplankyti, norint pajusti Bulgarijos širdį ir dvasią. Nuo architektūros iki nuostabių rožių, nuo kalnų iki dvasinės ramybės – Rilos vienuolynas ikvepia kiekvieną, kuris peržengia jo vartus.

„Europos Pulso“ informacija

Šopska salotos - tradicinis Bulgarijos skonis tavo namuose

By Popo le Chien, CC0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=78453300>

Bulgarijos virtuvė yra labai įvairi ir turtinga, puikiai subalansuojanti Viduržemio jūros, Balkanų ir Rytų Europos skonius. Čia dažnai naudojamos šviežios daržovės, alyvuogių aliejus, prieskoniai, pieno produktai, ypač jogurtas, kuris laikomas nacionaliniu pasididžiavimu.

Vienas žymiausių patiekalų – Šopska salotos (Шопска салата):

Tai paprastas, bet itin skanus patiekalas, kuris tapo Bulgarijos kulinarijos simboliu. Salotos gaminamos iš šviežių daržovių ir tradicinio bulgariško balto sūrio, vadinamo sirene.

Ingredientai:

- 3 vidutiniai pomidorai
- 1 agurkas
- 1 raudona arba žalia paprika
- 1 mažas svogūnas (raudonas)
- 100 g balto sūrio (feta arba

sirene)

- Šiek tiek šviežių petražolių
- Alyvuogių aliejus
- Druska pagal skonį

Gaminimo būdas:

1. Supjaustykite pomidorus, agurkus ir papriką mažais gabalėliais.
2. Jei norite, smulkiai supjaustykite svogūną.
3. Sudėkite daržoves į dubenį, pabarstykite druska ir išmaišykite.
4. Užpilkite alyvuogių aliejaus.
5. Viršuje sutarkuokite arba sutrupinkite baltą sūrį.
6. Pabarstykite smulkintomis petražolėmis.

Patiekalas puikiai tinka kaip užkandis arba lengvas garnyras prie mėsos patiekalų. Tai paprastas, sveikas ir skanus – lietuviai lengvai gali pasigaminti šį patiekalą namuose, o jo skonis leis pajusti Bulgarijos atmosferą.

„Europos Pulso“ informacija